

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Kapitel 20, predikan av Micael Nilsson, hållen i Korskyrkan söndagen den 8 december 2013.

- Ska det verkligen vara så svårt att förstå det här!

Om jag varit Jesus, och om lärjungarna varit mina medarbetare, hade jag nog i slutet av det kapitel vi nu ska läsa slitit mitt hår och ropat ut dessa ord i total uppgivenhet. För nu ska Jesus gå till Jerusalem för att dö. I sin död ska han ropa: - Det är fullbordat. D.v.s. hans frälsningsgärning, grunden för vårt hopp om evigt liv, är fullbordat, men hans verk i lärjungarnas liv är långt ifrån fullbordat. Faktum är att de inte alls verkar få tag på det mest grundläggande, själva kärnbudskapet i Jesu undervisning. Det där om nåden.

Jag kommer då att tänka på ett intressant citat av en kristen själavårdare, David Seamands, som summerar sin yrkeskarriär med de här orden: "För många år sedan drog jag slutsatsen att de två största känslomässiga problemen bland konservativa kristna är följande: oförmågan att förstå, ta emot och leva ut Guds villkorlös nåd och förlåtelse, samt oförmågan att ge ut den villkorlösa kärleken, förlåtelsen och nåden till andra... Vi läser, vi hör, vi tror på nådens goda teologi. Men vi lever inte efter den. Evangeliets goda nyheter om nåd har inte trängt in i känslolivet." Utan Guds nåd är budskapet inte kristendom. Många av världens religioner bygger på budskapet om sådd och skörd, rätt ska vara rätt, och livet, Himlen, upplysningen, eller vad man nu strävar efter ska förtjänas eller uppnås via regler eller metoder. Enorma projekt som snart visar sig ouppnåeliga för svaga människor. Men detta är inte kristen tro. För kristen tro är budskapet om Guds nåd. Och idag, i den text vi ska läsa kommer Jesus att hålla en fördjupande lektion om Guds nåd. Så lyssna:

Matt 20:1-16: *Med himmelriket är det som när en jordägare vid dagens början gick ut för att leja arbetare till sin vingård. Han kom överens med dem om en dagspenning på en denar och sände i väg dem till vingården. Vid tredje timmen gick han ut igen och fick se några andra stå sysslolösa på torget. Till dem sade han: 'Gå bort till vingården, ni också. Jag skall ge er skäligt betalt.' Och de gav sig dit. Sedan gick han ut vid sjätte timmen och vid nionde och gjorde likadant. Vid elfte timmen gick han ut igen, och när han såg några andra stå där sade han: 'Varför står ni här hela dagen utan att arbeta?' De svarade: 'Därför att ingen har lejt oss.' Då sade han: 'Gå bort till vingården, ni också.' På kvällen sade vingårdens ägare till förmannen: 'Kalla samman arbetarna och ge dem deras lön. Börja med dem som kom sist och sluta med de första.' De som hade lejts vid elfte timmen kom fram och fick en denar var. När sedan de första steg fram, trodde de att de skulle få mer, men fick var sin denar de också. Då protesterade de och sade till ägaren: 'De där som kom sist har bara hållit på en timme, och du jämställer dem med oss som har slitit hela dagen i solhettan.' Då sade han till en av dem: 'Min vän, jag är inte orättvis mot dig. Vi kom ju överens om en denar, ta nu vad du skall ha, och gå. Men jag vill ge den siste lika mycket som du fick. Har jag inte rätt att göra som jag vill med det som är mitt? Eller ser du med onda ögon på att jag är god?' Så skall de sista bli först och de första sist."*

Detta är en lektion i nåd. Det är dessutom en fördjupning av den lektion i samma ämne Jesus gav oss i det tidigare kapitlet. Då kom en man till Jesus. Mannen ville veta vad han skulle göra för att få evigt liv. Då kunde Jesus ju bara svara att "så älskade Gud hela världen att han gav den sin ende son, för att de som tror på honom inte ska gå under utan ha evigt liv."

- Tro på mig, kunde Jesus sagt. Men ibland är det inte så där enkelt. Vi sitter kanske fast i felaktiga tankar och behöver hjälp med dem innan vi kan tro. Så var det nog här. Mannen trodde att han kunde förtjäna det eviga livet, fixa allt på egen hand. Fast det kan man inte. Så nu, innan mannen kunde tro, måste han få hjälp att inse det.

- Håll alla buden i Guds ord, svarar Jesus. Det säger mannen att han gjort. Fast det har han inte. Då vore han ju fullkomlig, och eftersom han nu kommer till Jesus för att få sinnesro förstår vi att det gnager i hans själ. Han vet med andra ord att han inte är fullkomlig. Då behöver Jesus visa honom det och säger att han ska gå och sälja allt han äger och ge bort sina pengar till de fattiga. Jesu ord avslöjar honom. Mannen sitter fast i pengar och bekvämlighet och går därifrån, men kanske för att komma tillbaka när orden verkat färdigt. - Vem kan då bli räddad, undrar lärjungarna. Man kan inte rädda sig själv, svarar Jesus. D.v.s. vi behöver alla nåd.

Fast Petrus har svårt att inse att det också gäller honom. Petrus har ju lämnat allt för att följa Jesus. Han har väl förtjänat något, en slags belöning, eller hur Jesus?

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

Och visst ska var och en som följer Jesus belönas. Jesus säger t.o.m. att lärjungarna ska få sitta på troner i Himlen, vad det nu kan betyda. Men ändå, Petrus och hans kollegor "lärjungarna" får inte riktigt tag på det här. Och det är då vi kommer in i vår text, som är en fördjupande lektion i nåd.

Liknelsen i sig är lite svår att ta till sig, för den stöter mot vår känsla för rättvisa. Den är faktisk en provokation. En jordägare måste få in skörden. Maria och jag började som pastorspar bland bönderna i Östergötland. Oron för skörden var en del av våra liv. Varje år trodde vi att världen skulle gå under. Men varje år gick det bra. Medvetenheten om att skörden inte kunde stå kvar för länge på åkern var fundamental. När det var dags så var det dags. Då måste tröskan ut och potatisen, vetet och rapsen in. Så nu, nu när det måste ske fort, beger sig jordägaren till torget för att hitta arbetare. Han går en gång, och två, och tre, ja fyra och t.o.m. en femte gång, fast det då bara är en timme kvar av arbetsdagen. Och i slutet får de alla samma lön.

Han börjar med att betala dem som kom sist. De sista blir de första och får en denar, d.v.s. en hel dagslön för en timmes arbete. Då stiger förväntningarna längre bak i kön. Men när det blir deras tur får också de en denar. Då blir arbetarna arga, men jordägaren säger att han inget ont gjort. De har ju alla fått vad han lovat.

Jordägaren avslöjar inte sina motiv. Han bara säger: - Jag vill ge den sista lika mycket som den första. Han bara gör vad han vill. Som om han vore Gud. Som gör vad han vill. För det är nog poängen här. Och hur vi reagerar på att Gud gör vad han vill, eller att Gud är god mot andra, kanske dessutom avslöjar obekväma sanningar om vilka vi är och vad vi vill. Ja, det är som att Jesus klämmer på det onda området för att få oss att reagera och förstå något om vår avund, vår missunnsamhet. Kan det t.o.m. vara så att vi inte alltid blir bara glada när vi ser hur människor som levtt rövare får nåd, upprättas och kanske t.o.m. kommer att bli djupt använda av Gud. Varför han? Varför hon? Varför inte jag?

Vad handlar liknelsen egentligen om? Jag tror att den helt enkelt handlar om nådens princip och är ett svar på Petrus fråga om vem som ska få mest lön i Himlen. Jag tror att det Jesus vill säga är att den belöning vi ska få i Himlen ges av samma nåd som räddade oss. Allt är nåd.

Och det är ett underbart budskap. För i den här världen får du det du förtjänar. Ska vi räkna efter den här världens matematik skulle de tjänare som kom in sent i arbetsdagen få kanske en tiondels denar, och de som arbetat hela dagen en. Det är vår matematik. Vi ger dig vad du förtjänar. Nu är frågan, inför en helig Gud, när du ser på ditt liv, också på det du sopat under matten, lagt under sängen och stängt in i garderoben. Vill du verkligen ha vad du förtjänar? För om du nu skulle få det du förtjänat, är det då en evig himmel du kunde förvänta dig? Nåden säger att du inte får vad du förtjänat. Du får vad Gud vill ge dig. Du får en evig Himmel, av nåd, och bara nåd. Paulus skriver, Ef 2:8-9: "Ty av nåd är ni frälsta genom tron, inte av er själva, Guds gåva är det. Det beror inte på gärningar, ingen skall kunna berömma sig."

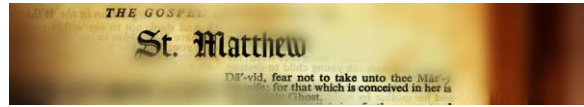
Så när vi tills slut stillat ner våra heta känslor och rop på att rätt ska vara rätt, inser vi nog också att detta, och bara detta, är vårt hopp. För vi behöver nåd.

Vers 17-19: *Under vandringen upp mot Jerusalem samlade Jesus de tolv lärjungarna omkring sig och sade till dem på vägen: "Vi går nu upp till Jerusalem. Människosonen skall utlämnas åt överstepräster och de skriftlärd, och de skall döma honom till döden och utlämna honom åt hedningarna för att han skall hånas och pryglas och bli korsfäst, och på den tredje dagen skall han uppstå."*

Detta är Jesu tydligaste förutsägelse om sin död och uppståndelse. Och ändå förstår inte lärjungarna vad han säger. Varför? Kanske för att de själva hade helt andra förväntningar på de dagar som låg framför. Jesus hade ju sagt att de skulle få sitta på troner och döma Israel. Kanske, det verkar faktiskt så, är det detta de tror ska hända nu, när folket snart ska ropa "Hosianna, Davids son" vid vägens kant i Jerusalem.

Vad är det då för vits att undervisa dem som ändå inget begriper? Jo, för att längre fram skulle de förstå detta. Och så är det med Guds ord. En del förstår du direkt. Annat du läser får du lägga in i minnets förråd, bara för att ta fram det en annan dag, och i ett annat ljus, när just de där orden börjar tala in i ditt liv. Vad händer nu?

Vers 20-28: *Sedan kom Sebedaios-sönernas mor fram till honom tillsammans med sina söner och föll på knä för att be honom om något. Han frågade vad hon ville, och hon sade: "Lova mig att mina båda söner får sitta bredvid dig i ditt rike, den ene till höger och den andre till vänster." Jesus svarade: "Ni vet inte vad ni ber om. Kan ni dricka den bägare som jag skall dricka?" De svarade: "Ja, det kan vi." Då sade han: "Min bägare skall ni få dricka, men platserna till höger och till*

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

vänster om mig kan jag bara ge dem som har bestämts därtill av min fader." När de andra tio hörde detta, blev de förargade på de båda bröderna. Men Jesus kallade till sig dem och sade: "Ni vet att härskarna är herrar över sina folk och att furstarna har makten över folken. Men så är det inte hos er. Den som vill vara stor bland er skall vara de andras tjänare, och den som vill vara den förste bland er skall vara de andras slav. Inte heller Människosonen har kommit för att bli tjänad utan för att tjäna och ge sitt liv till lösen för många."

Det är väl ungefär här jag hade slitit mitt hår och ropat ut mitt: - Ska det vara så svårt att förstå? Vi talar om curlingföräldrar. Vad säger du då om detta? Nu kommer Jakob och Johannes mamma. Eftersom Jesus inte svarar henne, utan vänder sig direkt med svaret till Jakob och Johannes, förstår vi att hon är framskickad. - Säg det du mamma. Hon vill att hennes söner ska få sitta närmast Jesus i Himlen. Nyss har Jesus sagt att lärjungarna ska få sitta på troner i Himlen. Är inte det nog? Är inte det fantastiskt? Men då börjar lärjungarna kivas om vem som ska få sitta på de troner som är bäst.

- Nu vet inte vad ni ber om, säger Jesus. Och jag undrar hur många bönemöten han har kunnat kommentera på det sättet sedan dess. Inför våra väldiga böner och enorma visioner... - Ni vet inte vad ni ber om. Ni vet inte vad bönesvaret kräver av er, hur mycket som måste förändras, eller vilka konsekvenser det kommer att få.

Och tänk att denna fråga kommer omedelbart efter Jesus fördjupningslektion i ämnet nåd, och om hur Gud själv väljer vem han ska belöna, och hur, i Himlen.

- Ska det vara så svårt att förstå?

- Kan ni dricka min bägare, frågar Jesus. Vad menar han?

Jo han menar den där bägaren han själv vill slippa när han ber i Getsemane. - Låt denna bägare gå förbi mig, om det är möjligt. Profeten Jesaja (Jes 51:17) talar om Guds vredes bägare. Det är den bägaren Jesus talar om. Det är den bägaren han tvekar inför i sin bön i Getsemane. Han talar om sin ställföreträdande död, om att dricka Guds vredes bägare, om att ta konsekvenserna av våra synder på sig.

Med tanke på detta blir Jakobs och Johannes svar patetiskt och löjeväckande: - Ja, det kan vi. Det kan vara det mest aningslösa som sagt på jorden någonsin. För... nej. Det kunde inte lärjungarna, och ingen annan heller. Bara Jesus, ingen annan, har levt utan att synda, utan att svika, utan att svikta. Bara han var Guds son och det möjliga offret för våra synder.

- Ja, det kan vi... sa Jakob och Johannes. Dessa män somnade i Getsemane. Dessa män flydde när Jesus fängslades. Dessa män gömde sig i rädsla för judarna efter Jesu död. För vi är långt mycket svagare än vi tror.

Men eftersom Jesus just undervisat om nåd, och inte om belöning efter förtjänst, eller efter misslyckanden, befinner sig lärjungarna fortfarande på fast mark och i goda händer. Då kommer de andra lärjungarna. De blir arga. De blir arga för att de inte hade kommit på samma idé, tidigare än Johannes och Jakob. Varför tänkte inte de på det där med att ta med mamma? De ville alla ha bästa platserna i Himlen!

Nu måste Jesus ta tag i det här. Det är dags för en rejäl omskolning. I den här världen härskar ledarna, de söker makt och vill ha status. Nu måste ni förstå, menar Jesus, att i mitt hus ska det vara annorlunda. Där leder man genom att tjäna, underordna sig, genom att vara ödmjuk och mild och genom att ge. Och jag kan bara tänka: - Tänk om kyrkans ledare hade lärt sig detta. Bara lydnad för dessa enkla ord och kyrkohistorien, och vem vet, kanske hela världen, hade sett radikalt annorlunda ut. Se hur ja gör, säger Jesus. Och så gör han då ännu någonting som exemplifierar hans annorlunda ledarskap.

Vers 29-34: *När de lämnade Jeriko, följde mycket folk med honom. Där satt två blinda vid väggkanten, och när de fick höra att Jesus gick förbi, ropade de: "Herre, Davids son, förbarma dig över oss!" Folket sade åt dem att hålla tyst, men de ropade ännu högre: "Herre, Davids son, förbarma dig över oss!" Jesus stannade och kallade till sig dem och frågade: "Vad vill ni att jag skall göra för er?" De svarade: "Herre, gör så att våra ögon öppnas." Jesus fylldes av medlidande med dem och rörde vid deras ögon. Genast kunde de se, och de följde honom.*

Missa inte ironin här. De enda som tycks se klart är två blinda män. De ropar på Jesus: "Herre, Davids son, förbarma dig över oss!" "Davids son" är en bekännelse, en messiansk titel. De

På vandring genom MATTEUS EVANGELIUM

bekänner med andra ord Jesus som Messias. Snart ska folkmassan i Jerusalem ropa det samma, "Hosianna, Davids son". Dessa två män är försångare. Det är de som tar upp sången.

Då står det att Jesus stannade. Han har sagt: - Nu går vi upp till Jerusalem. Och det finns ingenting i världen som kan hålla honom därifrån. Han går med målmedvetna steg för att dö för oss alla. Men en sak får honom faktiskt att stanna upp. Två människors bön om hjälp.

Han frågar dem: - Vad vill ni att jag ska göra för er?

Varför frågar han det? Det är väl uppenbart. Men det är som om han säger: - Säg det ändå. För din bön är inte nödvändig för att Gud ska bli informerad. Gud vet allt. Och ändå ska du be. För din bön tar dig till Gud och öppnar upp ditt liv för Gud. Så säg det ändå. Säg hur du har det. Berätta vad du längtar efter.

När männen kan se så följer de Jesus. Det är det viktiga. Det viktigaste är inte om du har mött honom någon gång i ditt liv. Det viktigaste är inte om han gjorde ett under i ditt knä, i din fot, i din häls eller i din själ. Frågan är till slut om du också följer honom just nu.